

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2024-01-15
Stockholm

Mål nr
M 6737-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-05-12 i mål nr M 1916-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

Wallhamn AB, 556669-2009

Ombud: Advokat M.T och biträdande jurist J.S

Motparter

1. Cullberg Consulting AB, 559011-5993

Ombud: Försäkringsjurist O.L

2. Lindmarks Åkeri AB, 556297-3148

Ombud: Advokat A.L

SAKEN

Skadestånd enligt 32 kap. miljöbalken

Dok.Id 2005495

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på följande sätt.
    - a) Mark- och miljööverdomstolen ändrar punkten 1 i domslutet och förpliktar Cullberg Consulting AB och Lindmarks Åkeri AB att solidariskt till Wallhamn AB betala 431 034 kr och ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 1 juni 2021 till dess betalning sker.
    - b) Mark- och miljööverdomstolen ändrar punkterna 2 och 3 i domslutet och befriar Wallhamn AB från skyldigheten att betala ersättning för Cullberg Consulting AB:s respektive Lindmarks Åkeri AB:s rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen samt förpliktar Cullberg Consulting AB och Lindmarks Åkeri AB att solidariskt betala ersättning för Wallhamn AB:s rättegångskostnader där med 527 850 kr, avseende ombudsarvode, och ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 12 maj 2022 till dess betalning sker.
  2. Cullberg Consulting AB och Lindmarks Åkeri AB ska solidariskt betala ersättning för Wallhamn AB:s rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 214 000 kr, avseende ombudsarvode, och ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.
-

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Wallhamn AB (Wallhamn) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla bolagets yrkanden i mark- och miljödomstolen och befria Wallhamn från skyldigheten att ersätta Cullberg Consulting AB:s (tidigare firma Cullbergs Bergssprängning AB) och Lindmarks Åkeri AB:s rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen samt förplikta dem att i stället ersätta Wallhamn för bolagets rättegångskostnader där.

Cullberg Consulting AB (Cullberg) och **Lindmarks Åkeri AB** (Lindmarks) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Parterna har åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i mark- och miljödomstolen.

Parterna har också åberopat samma bevisning som i mark- och miljödomstolen. Ljud- och bildupptagningen respektive ljudupptagningen av förhören med T.W och D.P i mark- och miljödomstolen har lagts fram genom uppspelning.

Mark- och miljööverdomstolen har, med stöd av 50 kap. 13 § andra stycket 2 rättegångsbalken, avgjort målet utan huvudförhandling.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Wallhamn bedriver hamnverksamhet bland annat på fastigheten A i Tjörns kommun. Verksamheten går i huvudsak ut på att ta emot fartyg som fraktar nyproducerade personbilar, ansvara för att bilarna lossas från fartygen och att tillfälligt förvara dem på de asfalterade uppställningsytor som finns inom verksamhetsområdet samt anordna att bilarna kan transporteras vidare till beställarna. Antalet bilar som tas emot och som står uppställda är omfattande och verksamheten pågår fortlöpande som

en del av en global leveranskedja för nyproducerade bilar. Syftet är att bilarna ska säljas på den svenska marknaden. Bilarna ägs inte av Wallhamn.

Under oktober månad 2020 utförde Lindmarks anläggningsarbeten på grannfastigheten B och för sprängarbeten anlätades Cullberg. Till följd av en sprängning den 28 oktober har sprängsten kastats över till Wallhamns verksamhetsområde. Efter att anställda hos Wallhamn sökt av området samma dag konstaterades att sprängsten slagit ned över en yta där sammanlagt 748 bilar stod uppställda. Wallhamns personal har undersökt samtliga uppställda bilar och konstaterat att 84 av dem skadats av sprängstenen. Wallhamn har dokumenterat skadorna och underrättat bilägarna. Wallhamn har vidare städlat området. Det är ostridigt att ägarna till de 84 bilar som träffats av sprängsten drabbats av sakskada till följd av sprängningen.

Wallhamn har åberopat att sprängningen har orsakat skada i bolagets verksamhet i form av dels kostnader som uppkommit genom att bolaget behövde undersöka samtliga uppställda bilar, dokumentera eventuella skador och rapportera till bilägarna, dels kostnader för städning av verksamhetsområdet. Lindmarks och Cullberg har mot detta sammanfattningsvis invänt att de skador som Wallhamns lidit är icke ersättningsgilla tredjemansskador eftersom de är att betrakta som en följd av skadorna på bilarna, vilka inte ägdes av Wallhamn.

Skadestånd enligt 32 kap. miljöbalken ska betalas för *personskada* och *sakskada* samt *ren förmögenhetsskada* som verksamhet på en fastighet har orsakat i sin omgivning. En ren förmögenhetsskada som inte orsakats genom brott ersätts dock endast om skadan är av någon betydelse. Ersättningskyldigheten omfattar bland annat skador som uppkommer genom markföroreningar, buller, skakning eller annan liknande störning, liksom genom sprängsten om skadan orsakas av ett sprängningsarbete. (Se 32 kap. 1, 3 och 4 § miljöbalken.)

Till ren förmögenhetsskada räknas inte indirekta skador som är en följd av att någon annan har lidit en skada. Detta som en konsekvens av den allmänna principen att s.k. tredjemansskador inte ersätts. (Jämför t.ex. prop. 1972:5 s. 158 och s. 159.)

Frågan är således om Wallhamn har lidit skada som en direkt följd av sprängningen, eller om det – som Lindmarks och Cullberg har anfört – endast är fråga om indirekt skada som en följd av att bilägarna lidit sakskada.

När det gäller Wallhamns verksamhet framgår av de avtalsklausuler som Wallhamn har åberopat att bolaget ansvarar för de bilar som bolaget tar emot till dess att bilarna har lämnat verksamhetsområdet. Där anges vidare att om en bil som är i Wallhamns vård skadas så ska detta dokumenteras och rapporteras till den som äger bilen. Att klausulerna har denna innebörd har bekräftats av Wallhamns vd T.W. Han har också förklarat att bolaget med hänsyn till det kontinuerliga inflödet av bilar behövde vidta åtgärderna med stor skyndsamhet och att bolaget måste hålla uppställningsytorna fria från föremål som kan ge upphov till t.ex. lack- eller glasskador. Samtliga parter är därtill överens om att Wallhamn har ett presumtionsansvar för bilarna, dvs. bolaget är ersättningsskyldigt för en skada på en bil om bolaget inte kan visa att det inte varit försumligt. Cullberg och Lindmarks har inte lagt fram någon utredning eller pekat på några konkreta förhållanden som ger anledning att ifrågasätta de uppgifter om Wallhamns verksamhet som T.W har lämnat och som i övrigt får stöd av de handlingar som Wallhamn har åberopat.

Till grund för den fortsatta bedömningen lägger därmed Mark- och miljööverdomstolen att Wallhamns verksamhet innebär att bolaget hade ansvaret för de bilar som vid tiden för sprängningen var i bolagets vård. Det är fråga om ansvar för nyproducerade bilar och något alternativ till att undersöka de 748 uppställda bilarna, som kunde ha träffats av sprängsten, samt dokumentera faktiska skador på dem kan inte anses ha förelagat. Att uppställningsytorna måste hållas fria från sten och grus och därmed måste städas om sprängsten sprids på dem är också tydligt. Lindmarks och Cullberg har för övrigt inte preciserat i vilket avseende Wallhamn skulle kunnat agera annorlunda i den uppkomna situationen. Att skador måste utredas och dokumenteras liksom uppställningsytor städas är alltså en klart påräknelig följd av att sprängsten sprids över ett område där sådan verksamhet som Wallhamns bedrivs. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar därmed att Wallhamn, i sin verksamhet, har lidit direkt skada till följd av sprängningen. Sprängsten har spritts över Wallhamns uppställningsområde i en sådan

omfattning att det krävts noggrann städning för att kunna använda området i verksamheten. I den delen är det fråga om en sakskada (se NJA 2004 s. 566). Kostnader för att undersöka och dokumentera skador på de uppställda bilarna är att betrakta som en ren förmögenhetsskada. Eftersom skadan inte kan anses obetydlig är den ersättningsgill.

Genom främst förhöret med T.W och offerten från Myggenäs Gård AB får Wallhamn anses ha visat storleken på skadorna och att det varit mest kostnadseffektivt och ändamålsenligt att bolaget använt sin egen personal för utredningsåtgärderna och städningen.

Mark- och miljödomstolens dom ska mot denna bakgrund ändras i huvudsaken och Wallhamns yrkanden bifallas. Wallhamn har yrkat ränta från dag för delgivning av stämningsansökan. Cullberg delgavs stämningsansökan den 24 maj 2021 och Lindmarks den 1 juni 2021. Ränta ska enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning således betalas från den 1 juni 2021.

Med hänsyn till utgången ska Cullberg och Lindmarks ersätta Wallhamns rättegångskostnader i såväl mark- och miljödomstolen som i Mark- och miljööverdomstolen. De yrkade kostnaderna bedöms som skäliga.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2024-02-12.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Johan Svensson, Åsa Hanna och Henrik Jonsson, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Elin Gustavsson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-05-12
meddelad i
Vänerns borg

Sid 1 (21)
Mål nr M 1916-21

PARTER

Kärande

Wallhamn AB, 556669-2009

Ombud:

Advokaten M.T och jur. kand. J.S

Svarande

1. Cullbergs Bergssprängning AB, 559011-5993

Ombud:

Försäkringsjuristen P.Ö

2. Lindmarks Åkeri AB, 556297-3148

Ombud:

Advokaten A.L

SAKEN

Skadestånd enligt 32 kap. miljöbalken

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen lämnar Wallhamn AB:s talan utan bifall.
2. Mark- och miljödomstolen förpliktar Wallhamn AB att ersätta Cullbergs Bergssprängning AB för rättegångskostnad med 116 108 kr för ombudsarvode. På beloppet löper ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070	Hamngatan 6	0521-27 02 00	finns ej	måndag –
462 28 Vänerns borg		E-post: mmd.vanersborg@dom.se		fredag
		www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/		08:00–16:00

Mark- och miljödomstolen

3. Mark- och miljödomstolen förpliktar Wallhamn AB att ersätta Lindmarks Åkeri AB för rättegångskostnad med 250 472 kr för ombudsarvode. På beloppet löper ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Mark- och miljödomstolen

BAKGRUND

Den 28 oktober 2020 genomförde Cullbergs Bergssprängning AB (Cullbergs) en sprängning inom fastigheten Tjörn B på C, Kållekärr. Fastigheten ägs av C.L och F.L som anlitat Lindmarks Åkeri AB (Lindmarks) för anläggande av en infart på fastigheten. Lindmarks anlidade Cullbergs som underentreprenör för att utföra arbete med planering, projektering och utförande av sprängningsarbeten. Cullbergs anlidade i sin tur underentreprenören Sprängarpojkarna AB. Sprängningen medförde att sprängsten landade inom Wallhamn AB:s (Wallhamn) verksamhetsområde och orsakade skador på 84 bilar som stod uppställda inom verksamhetsområdet. Bilarna var tillhöriga flera olika bilägare.

YRKANDEN M.M.

Wallhamn har yrkat

- att Cullbergs och Lindmarks ska förpliktigas att solidariskt till Wallhamn utge 431 034 kr samt
- ränta på kapitalbeloppet, från dag för delgivning av denna stämningsansökan till dess full betalning sker.

Cullbergs och Lindmarks har bestritt käromålet. Varken Cullbergs eller Lindmarks har kunnat vitsorda något kapitalbelopp som skäligt i och för sig. Cullbergs som Lindmarks har vitsordat sättet att beräkna ränta.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER

Wallhamn har som grund för sin talan anfört följande.

Sprängningen har orsakat skada för Wallhamn

Den 28 oktober 2020 genomfördes en sprängning inom fastighet B på adressen C, Kållekärr.

Mark- och miljödomstolen

Sprängningen medförde att sprängsten landade inom Wallhamns verksamhetsområde. Inom det drabbade området fanns vid tillfället 748 bilar uppställda som Wallhamn förvarade för sina kunders räkning.

Genom sprängningen har Wallhamn drabbats av omfattande ekonomisk skada i form av kostnader för intern skadestredning och städning av parkeringsytor på uppställningsplatsen. Kostnaderna är adekvata följder av sprängningen.

Rätt till skadestånd föreligger enligt 32 kap. 4 § miljöbalken (MB).

Rätt till ersättning för städkostnader

Den inträffade händelsen har inneburit en sakskada på Wallhamns fastighet i form av nedskräpning. Kostnaderna för städning av parkeringsytor utgör en adekvat följd av sakskadan på Wallhamns fastighet.

Rätt till ersättning för undersökningskostnader

Wallhamn gör i första hand gällande att kostnader som är hänförliga till undersökning av bilarna är en adekvat följd av sakskadan på Wallhamns fastighet. Undersökning av lös egendom som förvaras på fastigheten är en adekvat åtgärd till följd av sprängningen.

För det fall rätten skulle finna att undersökningskostnaderna inte är en följd av sakskadan på Wallhamns fastighet, utan en följd av risken för skador på bilarna, gör Wallhamn i andra hand gällande att Wallhamn vid sprängningstillfället stod risken för skador på bilarna. Därmed är Wallhamn direkt skadelidande.

I tredje hand, för det fall rätten finner att undersökningskostnaderna är en s.k. tredjemansskada, dvs. en följd av sakskadorna på bilarna, gör Wallhamn gällande att kostnaderna ändå är ersättningsgilla, eftersom Wallhamn har haft en skyldighet att undersöka bilarna.

I fjärde hand, för det fall rätten skulle finna att Wallhamn saknar skyldighet att undersöka bilarna, anser Wallhamn att kostnaderna ändå är ersättningsgilla, eftersom Wallhamn i det fallet skulle ha rätt att kräva ersättning från bilägarna

Mark- och miljödomstolen

avseende kostnaderna. Enligt Svarandena skulle därmed bilägarna i sin tur ha rätt att kräva ersättning från Svarandena. Under alla omständigheter har Wallhamn rätt att kräva ersättning direkt från skadevållaren i stället för att kräva ersättning från bilägarna.

Adekvat kausalitet föreligger mellan utförd sprängning och yrkad ersättning först och främst eftersom skadan är en direkt och förutsebar konsekvens av den vårdslösa sprängningen.

Wallhamn har haft en avtalsmässig skyldighet alternativt en skyldighet till följd av förvaringsuppdraget eller en lagstadgad skyldighet att undersöka bilarna och dokumentera eventuella skador.

Därtill har Wallhamn ett presumtionsansvar för skador som inträffar när förvarad egendom är i Wallhamns försorg. Adekvat kausalitet föreligger även av dessa anledningar.

Ansvar

Cullbergs Bergsprängning AB ansvarar enligt 32 kap. 7 § MB. Lindmarks Åkeri AB ansvarar enligt 32 kap. 7 § MB. Ansvaret är strikt och förutsätter därmed inte vårdslöshet eller uppsåt från de skadevållandes sida, se 32 kap. 1 § MB. Svarandena svarar solidariskt för skadeståndet enligt 32 kap. 8 § MB.

Yrkat belopp

För det fall domstolen skulle finna att underlag för internt uppburna kostnader inte utgör tillräckligt underlag för att visa den faktiska skadan åberopar Wallhamn tillämpning av bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § rättegångsbalken. Wallhamn har haft svårt att närmare specificera varje enskild del av kostnadsposterna. Under alla förhållanden utgör yrkat belopp skälig ersättning för den skada som Wallhamn drabbats av.

Mark- och miljödomstolen

Cullbergs har som grund för sin talan anfört följande.

Kostnaden för undersökning av bilarna utgör en tredjemansskada. Kostnaden för undersökning av bilarna är en följd av skadorna på bilarna, inte en följd av skadan på fastigheten. Mot den bakgrunden utgör kostnaden för undersökning av bilarna en tredjemansskada som inte är ersättningsgill.

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är inte en nödvändig följd av sakskadorna som drabbade bilägarna.

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är inte en adekvat följd av sakskadorna som drabbade bilägarna.

Kostnaderna för städning av den egna fastigheten är inte styrkta.

Kostnaderna för administration och utredning av egen personal med anledning av ett skadefall är inte ersättningsgilla som skadestånd. Det handlar om egen personal som har arbetat på ordinarie arbetstid.

Lindmarks har som grund för sin talan anfört följande.

Ansvar för sprängningen enligt 32 kap. 7 § miljöbalken vitsordas.

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är en icke ersättningsbar tredjemansskada. Det är bilägarna själva som borde ha undersökt sina bilar.

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är inte en nödvändig följd av sakskadorna som drabbade bilägarna.

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är inte en adekvat följd av sakskadorna som drabbade bilägarna.

Kostnaderna för städning av den egna fastigheten är inte styrkta.

Kostnaderna för administration och utredning av egen personal med anledning av ett skadefall är inte ersättningsgilla som skadestånd. Det handlar om egen personal som har arbetat på ordinarie arbetstid.

UTVECKLING AV TALAN**Wallhamn**

Wallhamn bedriver hamnverksamhet inom det aktuella området, bl.a. på fastigheten A, innefattande uppställning av importerade bilar samt bilar som är under transit inom verksamhetsområdet. Wallhamn är den tredje största fordonshamnen i Sverige. Stora delar av hamnens ytor utgörs av uppställningsyta för bilar. Wallhamn är en integrerad del av en leveranskedja. Wallhamn förvarar tusentals bilar inom den drabbade fastigheten, på uppdrag av olika bilproducenter. Bilarna är helt nyproducerade med avsikten att säljas på den svenska marknaden. Bilarna som står uppställda ägs inte av Wallhamn, utan av Bolagets kunder. Bilar fraktas till Wallhamn från hela världen, inspekteras, granskas och är sedan redo för leverans.

En sprängning genomfördes på den intilliggande fastigheten B, den 28 oktober 2020. Sprängningen medförde att sprängsten landade inom Wallhamns verksamhetsområde, inom en yta som uppgår till 75 000 m². Spridningen av sprängsten över området var stor. Inom det området befanns 748 stycken bilar uppställda vid sprängningstillfället.

Det är oerhört viktigt att bilarna är helt oskadda innan de transporteras vidare till diverse återförsäljare och slutkunder runt om i landet. Wallhamn är gentemot bilägarna skyldigt att hålla samtliga ytor helt rena från småsten och grus för att undvika stenskott på bilarna. Det gjorde att det var lätt att se vilket område som drabbats av sprängsten. Sprängsten hittades ända ut i kanten av området.

Hamnverksamheten medför ett redovisningsansvar gentemot Wallhamns kunder som innebär att Wallhamn har en skyldighet gentemot bilägarna att rapportera skador som uppkommer när bilarna är i Wallhamns vård. Vid en sådan händelse som nu inträffat – skada orsakad av tredjemans sprängningsarbete – har Wallhamn varit tvunget att inventera skadans omfattning avseende de bilar som Wallhamn förvarat. Skadeinventeringen har varit nödvändig för att kunna redovisa skadan för Bolagets kunder. Därmed har Wallhamn lidit en skada som Bolaget inte har fått ersatt på annat sätt.

Mark- och miljödomstolen

Förflyttning, städning och undersökning

Efter den inträffade händelsen påbörjades ett internt skadeutredningsarbete av Wallhamns egen personal, i syfte att kartlägga omfattningen av skadorna på de bilar som stod uppställda inom området där sprängsten landat. Typiska skador till följd av att sprängsten regnar ned på bilar är framför allt skador på lack och vindrutor. Sådana skador är i många fall ytterst små och kräver därför bra ljus och synhjälpmedel för att ens upptäckas. Skador på andra delar av bilen, såsom fälgar och underrede, kan emellertid inte heller uteslutas vid en händelse likt den inträffade. Dessa är ännu svårare att upptäcka, och för att kontrollera att bilens underrede inte har drabbats av skada är det nödvändigt att först hissa upp bilen. Även de minsta skadorna måste upptäckas, dokumenteras och om möjligt åtgärdas. I annat fall kan bilarna inte längre säljas som nya. Därtill kan en liten spricka i underrede, på lacken eller vindruta utvecklas till en större skada vilket ytterligare förstärker vikten av en noggrann skadeutredning.

Ett omfattande städarbete genomfördes parallellt med utförandet av skadeutredning. Städningen har utförts av Wallhamns egen personal, delvis med användning av en sopmaskin och pågick under två dagar (28-29 oktober 2020). Det skedde med nödvändighet parallellt eftersom bilarna inte kunde flyttas över område med småsten på grund av risken för stenskott och då städning var tvunget att ske med stor försiktighet i närheten av uppställda bilar. Transport och undersökning av bilarna utgör skadebegränsande åtgärder. Om skadorna upptäckts hos återförsäljare eller slutkund hade tidskrävande reparationer av skador som med stor sannolikhet förvärrats i takt med deras ålder behövt vidtas. Alternativt hade tidskrävande och kostsamma transporter av nya, felfria ersättningsbilar krävts om skadorna vore av sådan omfattning att det inte vore ekonomiskt motiverat att reparera bilen i stället för att ersätta den med en ny bil. Rådande ledtider för nybilsleveranser var vid tiden för sprängningen (och är fortsatt) långa. Vidare hade den kedja av krav som uppstått, rent processekonomiskt, varit sämre för alla inblandade.

Utredningen genomfördes enligt följande.

- (i) Successiv förflyttning av samtliga 748 bilar från parkeringen till verkstadshall för genomförande av skadeutredning. Genomförande av besiktning av samtliga bilars lackerade ytor samt glasrutor.
- (ii) Sortering och förflyttning av skadade bilar, samt genomförande av grundligare skadebesiktning av de 86 stycken bilar som konstaterats vara skadade.
- (iii) Dokumentation (text och foto) av identifierade skador samt upprättande av skaderapport.
- (iv) Återförflyttning av bilarna till parkeringen (efter att området städats) samt genomförande av digital registrering av respektive bils p-plats.

Tidsåtgången var ca 0,8 h per bil. Timkostnaden för personalen var 660 kr. 0,8 multiplicerat med 660 multiplicerat med 748 (bilar) ger 394 944 (kr) vilket är det yrkade beloppet för undersökningskostnaden.

Wallhamns åtgärder för att transportera och undersöka bilarna utgör extraordinära åtgärder som aldrig hade behövt vidtas om inte sprängsten hade spridits över det drabbade området. Åtgärderna är varken rutinmässiga eller av ringa omfattning.

Wallhamns utförande av åtgärderna har varit det mest effektiva tillvägagångssättet av de alternativ som stod till buds omedelbart efter skadetillfället. Genom att Wallhamn utförde åtgärderna i egen regi har bilarna sluppit transporteras till olika undersökningsplatser utanför det område inom vilket de befann sig när sprängningen inträffade. Det finns få aktörer som har kapacitet nog att ta emot 748 bilar för undersökning på en och samma gång. Åtgärderna hade därför sannolikt utförts av ett flertal olika externa aktörer med högre undersökningskostnader som följd.

Även om det inte hör till vanligheterna att det uppstår ett omedelbart behov att undersöka 748 bilar samtidigt besitter Wallhamn sådana resurser som har krävts för att vidta undersökningsåtgärder av motsvarande dignitet, i form av bl.a. rätt kompetens, utrymmen och verktyg för undersökning, samt skadehanteringssystem specifikt avsedda för bilar. På så vis har onödiga transportkostnader och högre

Mark- och miljödomstolen

undersökningskostnader kunnat undvikas genom att Wallhamn utförde åtgärderna. Externa aktörer får inte flytta bilar och att flytta bilarna var absolut nödvändigt för att kunna städa området. Den kostnadsökning som ett alternativt tillvägagångssätt skulle ha medfört hade i slutändan drabbat Svarandena. Wallhamns åtgärder är mot den bakgrunden skadebegränsande i förhållande till Svarandena, vilket beaktades i samband med att åtgärderna utfördes.

Efter genomförandet av den interna skadeutredningen har Wallhamn kontaktat samtliga ägarbolag av de bilar som skadats, som därefter beslutat hur respektive bilägarbolags bilar ska repareras. De 84 bilar som konstaterades skadade fördelas på respektive bilägare enligt nedan.

- (i) Ford, 56 bilar.
- (ii) Kia och Isuzu, 19 bilar.
- (iii) Hyundai, 6 bilar.
- (iv) Jeep och Fiat, 3 bilar.

Wallhamn har vid ett flertal tillfällen tillskrivit de skadevållande och sökt ersättning för sin skada. Inget av svarandenabolagen hördes av eller tog någon form av kontakt med Wallhamn i samband med eller efter att sprängningen ägde rum.

Skadan hänförlig till städkostnader

Städningen har utförts av Wallhamns egen personal, delvis med användning av en sopmaskin, parallellt med att bilar förflyttades för undersökning.

Wallhamn har låtit inhämta en offert från Myggenäs Gård AB för att påvisa skäligheten i det yrkade beloppet avseende ersättning för städkostnader. Som framgår av offerten hade städningsåtgärderna försvårats och fördyrats om bilarna stod kvar på sina respektive parkeringsplatser. Då hade städkostnaderna uppgått till 116 250 kronor. Således har Wallhamn, genom att utföra städningsåtgärderna parallellt med att bilarna förflyttades till platsen för undersökning, agerat i skadebegränsande syfte.

Mark- och miljödomstolen

Vad gäller kostnadsförslaget för situationen då bilarna inte finns kvar på platsen (38 h x 1000 kr = 11 000 kr) noteras att kostnader för att förflytta bilarna inte ingår. Sådan förflyttning hade givetvis fördyrat offerten avsevärt.

Wallhamns yrkade belopp utgör under alla omständigheter skälig ersättning för de vidtagna åtgärderna.

Skadan hänförlig till undersökningskostnader

Genom sprängningen spreds sten över Wallhamns fastighet. Att stenen spreds innebar en reell risk för att bilar som Wallhamn förvarade för kunders räkning skadats. Därigenom uppstod ett omedelbart behov av att undersöka den lösa egendomen som en följd av Wallhamns vårdplikt, affärsförhållande respektive avtal.

Det förelåg en skyldighet för Wallhamn att vidta undersökningsåtgärderna inom ramen för förvaringsuppdraget.

Skadan hänförlig till undersökningskostnader avseende bilarna är att betrakta som en skada som uppstått till följd av sakskadorna på Wallhamns fastighet; alltså en följdskada till Wallhamns sakskada. När sprängningen inträffade uppstod ett konkret och direkt behov av att utreda skadeverkningarna av sprängningen. Behovet har uppstått för Wallhamn i egenskap av fastighetsägare till den fastighet som drabbats av sprängningen. Behovet innefattade dels åtgärder för att utreda eventuella skador på de bilar som stod uppställda i det drabbade området, dels att utreda huruvida fastigheten som sådan tagit skada av sprängstenen.

Vad gäller de uppställda bilarna förelåg vid tiden direkt efter sprängningen endast en misstanke om att diverse bilägare, tillika Wallhamns kunder, kunde ha drabbats av saksador. Med hänsyn dels till sprängningens omfattning, dels till de ofta rent fysiskt små och svårupptäckta skadorna, har det – för att ens kunna konstatera en sakskada – varit helt nödvändigt med ett utredningsarbete av ifrågasvarande slag.

Det kan samtidigt sägas att skadan i form av nedskräpning av Wallhamns fastighet kunde konstateras ganska omgående. Det ligger därför närmare till hands att

Mark- och miljödomstolen

betrakta skadan på Wallhamns fastighet som den primära sakskadans, och som den sakskada som har föranlett undersökningskostnaderna. Detta innebär att Wallhamn är direkt, eller omedelbart, skadelidande. Undersökningen är en följdskada till Wallhamns sakskada.

Att Wallhamn som fastighetsägare behöver undersöka huruvida egendom som förvaras på fastigheten också har tagit skada är en beräknelig följd av den vårdslösa sprängningen. Svarandena har varit medvetna om att Wallhamn förvarar ett stort antal bilar i anslutning till platsen där sprängningen vidtog. Svarandena måste vidare ha varit väl införstådda med att tämligen omfattande undersökningar skulle bli nödvändiga till följd av den vårdslösa sprängningen. Med andra ord är kostnaden för att undersöka eventuella skadeverkningar knappast en kostnad som för Svarandenas del kan ha framstått som oväntad eller oförutsedd. Åtgärderna, och därmed kostnaderna, är i stället beräknliga och typiska följder av det skadegörande beteendet.

Rätt till ersättning föreligger även om skadan är att betrakta som en följd av bilägarnas saksador.

Även om skadan vore att betrakta som indirekt föreligger skäl att tillerkänna Wallhamn ersättning för sin skada. Avtalsförhållandet med bilägarna samt den vård-, omsorgs- och redovisningsplikt som gäller enligt allmänna rättsgrundsatser för uppdragstagare av ifrågavarande slag medför att Wallhamn har ett konkret och närliggande intresse i den skadade egendomen på obligationsrättslig grund.

Wallhamn hade en avtalsmässig skyldighet att vidta undersökningsåtgärderna. Wallhamns avtalsmässiga skyldigheter i förhållande till bilägarna bygger på långvariga affärsrelationer vars skriftliga avtal ofta är relativt kortfattade. Vad som utgör avtalsinnehåll i ett enskilt fall går således inte alltid att urskilja enbart utifrån klausuler i de skriftliga avtalen. Ansvaret att undersöka bilarna följde därtill redan av uppdragets natur.

Bilägarnas uppfattning var och är att det åligger Wallhamn att utreda skadeverkningarna. Parterna var till synes rörande överens om att det ingick i

Mark- och miljödomstolen

Wallhamns uppdrag att utreda och dokumentera skadeverkningarna. Wallhamn var alltså gentemot bilägarna skyldigt att undersöka bilarna utan särskild ersättning. Det parterna diskuterade vid tillfället var om Wallhamn var ersättningsskyldig för själva skadorna. Vidare är en skyldighet som kan utläsas av dispositiv rätt för liknande uppdragsförhållanden – exempelvis vårdplikten – även den att betrakta som avtalsmässig. Kommissionslagen är analogivis tillämplig och föreskriver bland annat en skyldighet att vårda egendom väl. Också av handelsbalken följer att den som förvarar gods för annans räkning är skyldig att vårda den som sin egen.

Förvaringsuppdraget innebär inte att Wallhamn *uteslutande* har ett presumtionsansvar för skador på bilarna. Uppdraget medför även andra former av ansvar, så som vårdansvar, redovisningsansvar, informationsplikt och lojalitetsplikt.

Vad gäller presumtionsansvaret får emellertid följande framföras.

Om Wallhamn inte hade vidtagit undersökningsåtgärderna hade det blivit svårt, för att inte säga omöjligt, för Wallhamn att bevisa att skada uppstått till följd av sprängningen och inte till följd av någon annan omständighet som skulle kunna bero på försummelse på Wallhamns sida. Om en skada hade förblivit odokumenterad och sedermera upptäckt exempelvis vid en PDI¹ så hade Wallhamn saknat bevisning som vore nödvändig för att göra sannolikt att skadan berodde på sprängningen. Genom att besiktiga och dokumentera eventuella skador på bilarna direkt efter sprängningen har dessa bevisvårigheter kunnat undvikas. Undersökningsåtgärderna har vidare varit nödvändiga för att ens veta vilka skador som Wallhamn har haft att bevisa sin oskuld i förhållande till; skadorna är i många fall små och svåra att upptäcka.

För det fall domstolen skulle komma fram till att det föreligger ett presumtionsansvar är yrkat skadestånd för undersökningskostnader ersättningsgillt även på den

---

¹ PDI står för Pre-Delivery Inspection och utförs av Wallhamn innan bilarna lämnar Wallhamns försorg för att transporteras vidare i leveranskedjan.

Mark- och miljödomstolen

grunden att Wallhamn varit tvunget att undersöka bilarna i syfte att bevisa sin oskuld i förhållande till presumtionsansvaret.

Vid tidpunkten för sprängningen var det Wallhamn som på grund av förvaringsuppdraget stod risken för skada på bilarna. Därmed är Wallhamn direkt skadelidande även i förhållande till en sakskada bestående i en risk för att bilarna skadas. Det fanns en reell risk för att Wallhamn skulle hållas ansvarigt för skadan. Det var nödvändigt för Wallhamn att undersöka och dokumentera skador för att kunna freda sig mot skadeståndsanspråk.

Anledningen till att inga skadeståndsanspråk har riktats mot Wallhamn på grund av sprängningarna är att Wallhamn agerade proaktivt och i enlighet med de skyldigheter som åvilar Wallhamn till följd av förvaringsuppdraget. Om det inte vore för att Wallhamn undersökte bilarna och dokumenterade skador i syfte att koppla dessa till den vårdslösa sprängningen hade Wallhamn fortsatt stått risken för eventuella skador. Wallhamn stod gentemot bilägarna risken för skadorna vid tillfället för sprängningen.

Även om någon skyldighet för Wallhamn, genom avtal eller genom allmänna rättsgrundsatser, att utföra åtgärderna för uppdragsavtal inte skulle föreligga, finns skäl att tillerkänna Wallhamn ersättning. Om Wallhamn hade riktat ett ersättningskrav mot sina kunder, dvs. de skadelidande bilägarna, så hade givetvis kunderna i sin tur – med framgång – krävt Svarandena på motsvarande belopp. Wallhamn värnar om de långvariga relationer man har med sina kunder. Wallhamn har i denna situation rätt att i stället kräva ersättning direkt från Svarandena i egenskap av skadevällare.

Yrkat belopp

Wallhamns kostnader fördelas enligt följande.

1. 394 944 kr avseende skadeutredning. Kostnaderna innefattar förflyttning och intern skadeundersökning av de 748 bilar som stod uppställda på parkeringsytorna dit sprängningstenen spreds. En genomsnittlig tidsåtgång per

Mark- och miljödomstolen

undersökt bil, innefattande transport och dokumentation, uppgår till 0,8 timmar á 660 kr.

2. 36 090 kr avseende kostnader för städning av det område där sprängsten landat.

Det ska härtill noteras att de insatser som krävdes av Wallhamn till följd av sprängningen kunde ha skapat nytta för bolaget på annat håll i dess verksamhet. Den operation som påkallades av sprängningen har utgjort ett intrång i Wallhamns verksamhet som i sin tur har medfört inkomstförluster för Wallhamn. Wallhamns krav uppgår dock endast till de faktiska kostnader som Wallhamn har haft till följd av Svarandenas agerande, och därmed inte till kostnader hänförliga till inkomstförlust och stillestånd som i och för sig har orsakats av sprängningen.

Kostnaden för att städa är en direkt följd av sprängningen. Om ens möjligt hade det blivit betydligt dyrare att anlita extern aktör.

Wallhamns yrkade belopp utgör under alla omständigheter skälig ersättning för de vidtagna åtgärderna.

Cullbergs

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är en icke ersättningsbar tredjemansskada

Det är ostridigt att Cullbergs har strikt ansvar. Cullbergs har betalt skadestånd till fordonsägarna. Wallhamn har inte rätt till skadestånd. Den ekonomiska förlusten till följd av sakskada gäller endast den som är direkt drabbad. Kostnaden för att undersöka skadade bilar som tillhör andra (det vill säga dem som är drabbade) är en tredjemansskada.

Tredjemansskada är som huvudregel inte ersättningsgill i svensk rätt. Undantag finns när tredje man har en relation till den skadade egendomen som liknar äganderätt, t.ex. en nyttjanderätt. Wallhamns kostnader för att undersöka kundernas bilar är inte en nödvändig följd av sakskadorna som drabbade bilägarna.

Mark- och miljödomstolen

Kostnaderna för att undersöka kundernas bilar är inte en adekvat följd av sakskadorna som drabbade bilägarna.

Wallhamn har inte varit skyldigt att undersöka bilarna för att bolaget hade ett redovisningsansvar för bilarna. Det är ostridigt att bilarna fanns i Wallhamns besittning men det finns ingen allmän princip om att den som har hand om andras bilar har ett redovisningsansvar för bilarna i den meningen att den som har hand om bilarna måste bekosta undersökningar av skador på bilarna. Finns det inget särskilt avtalat har den som har hand om annans egendom när egendomen skadas ett presumtionsansvar. Presumtionsansvar innebär ett ansvar med omvänd bevisbörda.

Presumtionsansvar kan man till skillnad från redovisningsansvar exculpera sig från. Och skulle bilägarna ha krävt skadestånd av Wallhamn p.g.a. presumtionsansvar för kostnader med anledning av skador på bilarna hade Wallhamn kunnat exculpera sig.

Wallhamn har inte någon skuld i att bilarna fick sakskadorna. Därför var inte Wallhamn skyldigt att undersöka bilarna och kostnaden för att undersöka bilarna är därmed inte en kostnad som med nödvändighet uppkommit för Wallhamn som en följd av sakskadorna på bilarna. Wallhamn har inte skadat bilarna och heller inte mottagit något krav till följd av skada.

Wallhamn står inte någon risk för bilarna. Huvudregeln enligt svensk rätt är att den som äger bilen står risken. Ett undantag här är t.ex. köprättsliga regler om riskens övergång. Det finns inte någon regel som säger att Wallhamn står risken och därmed riskerar skadeståndsskyldighet gentemot bilägarna. Undersökningen är inte en adekvat följd. Om Wallhamn har åtagit sig att undersöka bilarna utan ersättning så är det en så långsökt följd att det inte är en adekvat följd av sprängningsarbetet.

Skadestånd för kostnad till följd av sakskada omfattar bara kostnad som med nödvändighet uppkommit till följd av sakskadan för den som kräver skadestånd för kostnaden. Det är givetvis också bara kostnad som med nödvändighet uppkommit till följd av en sakskada som är en adekvat följd av sakskadan.

Mark- och miljödomstolen

Om Wallhamn avtalat med bilägarna om att Wallhamn ska undersöka skadorna utan kostnad för bilägarna, är detta ett åtagande av Wallhamn som sträcker sig utöver vad Wallhamn enligt gällande rätt skulle vara skyldigt till.

Har Wallhamn åtagit sig ett så långtgående ansvar mot bilägarna är kostnaderna för att infria det åtagandet en så långsökt följd av skadorna på bilarna att kostnaderna inte kan anses vara en adekvat följd av skadorna på bilarna.

Kostnaderna är inte styrkta

Wallhamn har inte åberopat någon bevisning för att styrka sin kostnad utan bara påstått att undersökningen av bilarna tagit 0,8 timmar (48 minuter) per bil till en kostnad på 660 kr per timme och att städningen av den egna fastigheten kostat 36 090 kr.

Kostnader för att städa en egen fastighet är förvisso *inte* en tredjemansskada men Wallhamn har inte redovisat några merkostnader för att bedriva verksamheten, ingen övertid etc. Allt arbete har utförts av ordinarie personal under ordinarie arbetstid vilket innebär att det inte föreligger någon ersättningsgill skada.

Wallhamns påstådda kostnader är inte styrkta med något underlag. Bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § rättegångsbalken är tillämplig när full bevisning inte kan uppnås. I det här fallet saknas bevisning trots att Wallhamn kunnat prestera full bevisning för kostnader – om de haft några.

Lindmarks

Lindmarks ansluter sig till vad Cullbergs anfört och lägger för egen del till följande.

Lindmarks vitsordar att ungefär hälften av ett område om 81 000 m² drabbats av skada. Vad gäller själva nedskräpningen vitsordas att det utgör en sakskada för Wallhamn. Emellertid saknas underlag som styrker kostnaderna för såväl undersökning som städning.

Om domstolen finner att 35 kap. 5 § rättegångsbalken ska tillämpas ska det framhållas att bestämmelsen inte innebär att part är befriad från att förete den

Mark- och miljödomstolen

bevisning som skäligen kan krävas. Wallhamn har redovisat en schabloniserad tid per bil som ger 600 timmars arbete vilket motsvarar 15 veckors heltid för en person. Det saknas uppgifter om hur många personer som var involverade liksom om hur mycket tid varje person lagt ned.

UTREDNINGEN

På begäran av Wallhamn har verkställande direktören T.W hörts under sanningsförsäkran. På begäran av Cullbergs har D.P hörts som vittne. Parterna har åberopat skriftlig bevisning. På Wallhamns begäran har mark- och miljödomstolen hållit syn på platsen.

DOMSKÄL

Det är i och för sig ostridigt att Cullbergs och Lindmarks enligt 32 kap. miljöbalken ansvarar för skada som sprängningen orsakat. Det är också ostridigt att sprängningen orsakade skada på vissa av de bilar som stod på Wallhamns fastighet när sprängningen skedde och att Wallhamn inte ägde dessa bilar. Frågorna i denna del av målet är om Wallhamn har rätt till ersättning för kostnader för undersökning av bilar som stod på fastigheten när sprängningen skedde samt om Wallhamn har visat att kostnaderna uppgått till yrkat belopp.

Vidare är det ostridigt att sprängningen orsakade skada på Wallhamns fastighet i form av att sprängsten och grus skräpade ned fastigheten och att denna skada är en sakskada som drabbat Wallhamn. Frågorna i denna del av målet är om Wallhamns kostnader för att åtgärda skadan är ersättningsgilla samt om Wallhamn har visat att kostnaderna uppgått till yrkat belopp.

Wallhamns yrkande om ersättning för utredningskostnader

Wallhamns yrkande i denna del avser ersättning för kostnader för att utreda om bilar som stod på Wallhamns fastighet när sprängningen skedde hade skadats av sprängningen. Wallhamn ägde inte de bilar som omfattas av yrkandet. Wallhamn har inte drabbats av sak- eller personskada till följd av skador på bilarna. Skadan som Wallhamn yrkar ersättning för är en allmän förmögenhetsskada. Det sagda

Mark- och miljödomstolen

innebär att skadan som Wallhamn yrkar ersättning för – oavsett att vissa av de undersökta bilarna inte skadades vid sprängningen – rättsligt sett är en sådan förmögenhetsförlust som konstituerar en tredjemansskada, dvs. en förmögenhetsförlust för tredje man till följd av att person- eller sakskada direkt/primärt drabbat någon annan.

Huvudregeln i svensk rätt är att den som har vållat en person- eller sakskada inte är skyldig att ersätta den förmögenhetsförlust som tredje man kan lida till följd av skadan (tredjemansskada), utan bara de förluster som drabbar den person som har lidit den primära person- eller egendomsskadan. När den primära skadan är, såsom är fallet här, en sakskada har undantag från huvudregeln i viss utsträckning gjorts för innehavare av begränsade sakrätter till egendom som skadas. Wallhamn har emellertid inte ens påstått att Wallhamn haft någon sådan rätt i de undersökta bilarna. När det gäller undantag i övrigt, dvs. för intressen som inte har sakrättsligt skydd, råder stor osäkerhet. De rättsfall som finns handlar om skadeståndsskyldighet på grund av brott på elektriska kablar (NJA 1966 s. 210, 1972 s. 598 och 1988 s. 62), och de slutsatser som kan dras av dem är begränsade. Sammanfattningsvis skulle kunna sägas att intressen hos tredje man som inte är sakrättsligt skyddade ersätts endast i rena undantagsfall. (Om det hittills sagda, se exempelvis Jan Hellner och Marcus Radetzki, Skadeståndsrätt, [Version 11, JUNO], avsnitt 21.3 samt NJA 2009 s. 16 och domskälen i NJA 2004 s. 609).

Mark- och miljödomstolen anser inte att det som Wallhamn fört fram om att Wallhamn haft skyldigheter att undersöka och dokumentera eventuella skador på bilarna på grund av avtal, till följd av lag på grund av förvaringsuppdraget (vårdplikt) samt presumtionsansvar utgör ett sådant undantagsfall från huvudregeln att tredjemansskador inte är ersättningsgilla. Inte heller anser domstolen att det som Wallhamn fört fram om att Wallhamn ändå har rätt till ersättning för undersökningskostnaderna direkt från Cullbergs och Lindmarks eftersom Wallhamn skulle ha rätt att kräva ersättning för kostnaderna från bilägarna, kan leda till att Cullbergs och Lindmarks blir ersättningskyldiga gentemot Wallhamn.

Mark- och miljödomstolen

För tydlighets skull bör sägas att mark- och miljödomstolens rättsliga kvalificering av de faktiska omständigheterna i målet till en tredjemansskada också indirekt innebär att domstolen prövat Wallhamns första- och andrahandsgrunder och kommit fram till att grunderna inte kan leda till rättslig framgång i målet.

Wallhamns talan i denna del ska alltså lämnas utan bifall. Vid denna utgång saknas det anledning för mark- och miljödomstolen att gå vidare och pröva om Wallhamn har visat påstådd kostnad.

Wallhamns yrkande om ersättning för städkostnader

En förutsättning för Wallhamns talan i denna del är att Wallhamn har visat att kostnaderna uppgår till yrkat belopp. Wallhamn har i denna fråga gjort gällande att mark- och miljödomstolen ska tillämpa bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § rättegångsbalken eftersom Wallhamn haft svårt att specificera varje enskild del av kostnadsposterna. Wallhamn har inte närmare presenterat i vad dessa svårigheter består.

Enligt 35 kap. 5 § rättegångsbalken får rätten, om det är fråga om en inträffad skada och full bevisning inte alls eller endast med svårighet kan föras, uppskatta skadan till skäligt belopp. En sådan uppskattning får också göras om bevisningen kan antas medföra kostnader och olägenheter som inte står i rimligt förhållande till skadans storlek och det yrkade skadeståndet avser ett mindre belopp.

Bestämmelsen är inte avsedd att innebära att den som yrkar skadestånd befrias från skyldigheten att förebringa den utredning som skäligen kan åstadkommas. Med ”mindre belopp” avses belopp upp till cirka ett halvt basbelopp. (Se NJA 2005 s. 180).

Den enda utredning som Wallhamn har presenterat i frågan hur Wallhamn har beräknat skadan om 36 090 kr är T.Ws allmänt hållna uppgift under förhöret med honom att det rört sig om arbete två dygn och arbete till en timkostnad om 660 kr. Även bortsett från den osäkerhet som ligger i att uppgiften avsett både

Mark- och miljödomstolen

utredningskostnaderna och städkostnaderna kan Wallhamn vid sådant förhållande inte anses ha presenterat den utredning som Wallhamn skäligen kunnat ha åstadkommit. Mark- och miljödomstolen kommer därför fram till att bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § rättegångsbalken inte är tillämplig samt – i förlängningen av detta – att Wallhamn inte har visat påstådd kostnad. Wallhamns talan i denna del ska därför lämnas utan bifall. Vid denna utgång saknas det anledning för mark- och miljödomstolen att pröva om kostnaderna är ersättningsgilla.

Rättegångskostnader

Eftersom Wallhamn har tappat hela målet är Wallhamn skyldigt att ersätta Cullbergs och Lindmarks för rättegångskostnader. Yrkade belopp är skäliga.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-01)

Sista dagen för överklagande är den 2 juni 2022.

Christina Olsen Lundh

Patrick Baerselman

Chefsrådmännen Christina Olsen Lundh och Patrick Baerselman har deltagit i avgörandet.